

Stal Nysa powstała w 1947 roku, ale pod nazwą Olimpia. Pierwszymi sekcjami była bokserska i piłki nożnej. KS Olimpia w latach pięćdziesiątych przemianowany był na Stal. Zgodnie z istniejącą wówczas strukturą polskiego sportu przekształcono kluby w koła, które podlegały zrzeszeniom sportowym. Koło Sportowe Stal znalazło się w zrzeszeniu o tej samej nazwie. Prezesami KS Stal byli w tym okresie: Mieczysław Krogulec, Henryk Stachowiak, Edward Drylski. Wyróżniającymi się działaczami byli: Julian Świzdor, Karol Pasker, Alojzy Macur, Maria Grzybowska, Czesław Gawlik, Józef Lazar, Leon Kalota, Franciszek Suszyński, Antoni Mielcarski, Antoni Gajdarowicz, Adam Jazienicki, Adam Gwoździk. Obok poprzednio istniejących sekcji piłki nożnej i boks w latach 1950-1955 powstały dalsze: tenisa stołowego (od 1950), siatkówki mężczyzn i kobiet (od 1952), kolarstwa i szachów. Jak się łatwo domyśleć początkowo oczkiem głowie działaczy byli piłkarze, a potem oni i siatkarze.

Jeśli chodzi o sekcję tenisa to za jej twórcę uważany jest Kałuża, który był jej czołowym zawodnikiem. Od 1951 roku tenisiści stołowi Stali byli już w czołówce województwa. W 1952 roku zawodnik Stali Stanisław Jurgasik zdobył w Opolu tytuł wicemistrza Opolszczyzny w kategorii juniorów. W tym samym roku drużyna Stali dotarła do finału wojewódzkiego ulegając drużynie Ogniwo Opole. Rok później Jurgasik został mistrzem województwa w grze pojedynczej, a cały zespół po zwycięstwie w mistrzostwach województwa startował w eliminacjach do I ligi państwowej i zajął tam II miejsce za Stalą Tarnów. W czterech meczach Stal odniosła trzy zwycięstwa. Kilkakrotnie indywidualnym mistrzem województwa był Lesław Kliszko, który od 1953 roku był też kierownikiem drużyny. W 1956 roku sekcja tenisa stołowego rozpadła się. Jedną z przyczyn tego faktu był brak sali.

Jeśli chodzi o pozostałe sekcje oprócz tenisowej i dwóch wiodących to zawodnicy tych sekcji reprezentowali w latach pięćdziesiątych raczej niski poziom sportowy. Traktowali sport amatorsko. Najlepszym tego przykładem może być geneza powstania sekcji siatkówki kobiet. Wiadomo, że w tych czasach władze bardzo prestiżowo traktowały pierwszomajowe pochody. I tak, przed takim pochodem w 1952 roku ktoś wpadł na pomysł, ażeby w pochodzie wzięły udział sportswomenki. Znalaziono więc dwanaście kobiet, które wzięły udział w pochodzie. Po zakończonych uroczystościach podzielono je na dwie drużyny i rozegrały one pierwszy mecz siatkarski, jako zawodniczki Stali Nysa. Z czasem rozpoczęły one regularne treningi. Nie odniosły one jakiś większych sukcesów, no może za wyjątkiem zwycięstwa w 1955 roku nad drużyną Odry Opole w stosunku 3:2.

Wśród kibiców Stali dużym powodzeniem cieszył się boks, lecz głównie ze względu na atrakcyjność tego sportu, a nie na poziom prezentowany przez miejscowych zawodników. Nie ma żadnych informacji o jakiś sukcesach kolarzy bądź szachistów Stali w latach pięćdziesiątych. Ciekawa była natomiast sytuacja z lekkoatletyką. Nie było bowiem w tym okresie w Stali sekcji lekkoatletycznej w dzisiejszym tego słowa znaczeniu. Jednak zawodnicy reprezentujący inne dyscypliny sportu – głównie piłkarze – uprawiali lekkoatletykę jako sport uzupełniający. Zawodnicy ci stawali w sportowe szranki z zawodnikami innych klubów, którzy specjalizowali się w tej dyscyplinie sportu. I tak np. Stal wystawiła drużynę do udziału w drużynowych mistrzostwach województwa opolskiego Zrzeszenia Sportowego „Stal”.

Mistrzostwa odbyły się w Strzelcach Opolskich i nyska Stal zajęła w nich czwarte miejsce. Swoje konkurencje wygrali: Jazienicki – pchnięcie kulą, Woliński – skok wzwyż, Gajderowicz – skok w dal i sztafeta męska stumetrowców. Tego samego roku Woliński został wicemistrzem województwa w skoku wzwyż uzyskując rezultat 162 cm, czyli taki sam co zwycięzca imprezy. W 1956 roku klub przeżywał kryzys. Przejawem tego była likwidacja trzech sekcji: bokserskiej, szachowej i tenisa stołowego.

W listopadzie 1957 roku klub otrzymał statut i zyskał osobowość prawną. Był pod patronatem największego zakładu przemysłowego w Nysie, czyli Zakładów Urządzeń Przemysłowych (ZUP). Był organizacją otwartą dla wszystkich mieszkańców Nysy. W latach 1958–1960 klub liczył 786 członków rzeczywistych, którym mógł być każdy pracownik ZUP lub mieszkaniec Nysy, który opłacał składki członkowskie z uchwałą walnego zebrania z dnia 13.04.1960 roku. Składka minimalna wynosiła 5 zł. Osoba płacąca 20 zł otrzymywała kartę wolnego wstępu na wszystkie imprezy organizowane przez klub. W 1957 roku wybrano nowy zarząd klubu, który tworzyli:

Adam Jazienicki – prezes, Karol Pasker – wiceprezes, Zbigniew Gajderowicz – wiceprezes, Marian Błaszczuk – skarbnik, Zdzisław Styrz – sekretarz.

Jak więc widać prezesem klubu został długoletni działacz, trener i zawodnik. Czołowy siatkarz i lekkoatleta.

Na początku lat sześćdziesiątych nieźle radziły sobie siatkarki Stali. Wygrały one ligę okręgową. Dokonały te w imponujący sposób. Mianowicie odniosły komplet zwycięstw, nie tracąc nawet seta. W roku 1962 wraz z Odrą Opole zdobyły taką samą liczbę punktów. O mistrzostwie miał zdecydować dodatkowy mecz, który odbył się w Brzegu i zakończył się porażką Stali 2:3.

W 1958 roku reaktywowano sekcję tenisa stołowego. Szybko tenisiści nyscy stali się czołową drużyną Opolszczyzny. Już w 1960 roku wygrywając 6:0 z drugą w tabeli Unią Kędzierzyn zapewnili sobie tytuł mistrza ligi okręgowej. Po tym sukcesie Stal walczyła o II ligę. Turniej odbył się w Nysie. Stal zajęła III miejsce. Poniosła porażki z GKS Gliwice i Bawelnią Łódź w stosunku 1:6, a pokonała Ogniwo Wrocław 6:4 oraz Błękitnych Stargard 6:0. W tym roku wielki sukces odniósł zawodnik Stali Lesław Kiszko, który pokonał 3:1 mistrza Polski Augustyna Otrembę.

Rok ten był również udany dla juniorów Stali. Bolesław Hermanowicz został mistrzem województwa juniorów. Jego kolega Ryszard Kluk wicemistrzem oraz mistrzem młodzików.

Razem zdobyli tytuł mistrzowski w deblu. Następnie pojechali na Mistrzostwa Polski do Poznania, gdzie w konkurencji drużynowej zdobyli miano III drużyny kraju w kategorii juniorów.

W 1961 roku Ryszard Kluk został V zawodnikiem Polski wśród juniorów, a drużyna Stali została mistrzem ligi okręgowej. Inne sekcje były traktowane mniej poważnie i nie odnosiły większych sukcesów. W 1958 roku z powodu braku sprzętu rozwiązano sekcję kolarską. Lata 1961-1963 to okres powstawania nowych sekcji: gimnastycznej, kajakarskiej, żeglarskiej i lekkoatletycznej. Jednak tego samego roku rozwiązano sekcję tenisa stołowego.

W tym okresie wybrano też nowy Zarząd ZKS Stal Nysa, którego skład wyglądał następująco: Józef Malec – prezes, Antoni Mielcarek – wiceprezes, Nikodem Krzewicki – wiceprezes, Zdzisław Sikorski – sekretarz, Mieczysław Michalski – skarbnik.

Honorowym prezesem został Witold Wolański.

Wyraźny postęp robili gimnastycy. W 1967 roku na mistrzostwach ZS „Stal” drużyna z Nysy zajęła II miejsce. Klub w swoich szeregach posiadał trójkę zawodników mających klasę państwową. Byli to: Leokadia Wojtusiak, Alicja Karnaś i Krzysztof Iwanicki. W sumie Stal miała w tym momencie najmocniejszą sekcję gimnastyczną na Opolszczyźnie.

W 1965 roku kolejny raz reaktywowano sekcję tenisa stołowego. Już w 1966 roku zawodnicy

Stali zdobyli tytuł mistrza ligi okręgowej, dzięki czemu awansowali do ligi międzyokręgowej. Natomiast dość słabe sukcesy odnosili lekkoatleci. Jednym z większych było zajęcie w 1967 roku III miejsca w lidze opolskiej.

Bez większych sukcesów pływali kajakarze, którym zresztą nie zapewniono zbyt dobrych warunków. Na pochwałę natomiast zasłużyli działacze i zawodnicy sekcji żeglarskiej, którzy byli bardzo dobrze zorganizowani. Trzeba przyznać, że opolska czołówka musiała się z nimi liczyć. Wszystko to jednak nie zaspokajało zapotrzebowania środowiska nyskiego. Kibice z niecierpliwością oczekiwali na stworzenie dobrych drugoligowych drużyn: piłkarskiej i siatkarskiej. Sportowi działacze z Nysy uznali, że trzeba coś w tym kierunku zrobić. 25.09.1967 roku odbyła się narada przedstawicieli klubów nyskich: KS Stal, KS Nysa i TKS Polonia.

Postanowiono stworzyć jeden silny klub – Międzyzakładowy Związkowy Klub Sportowy, czyli MZKS. Wyłoniona została Komisja Koordynacyjna, która w pierwszym rzędzie miała dokonać połączenia agend wszystkich dotychczas działających klubów i doprowadzić do walnego zebrania, na którym miano wyłonić Zarząd MZKS. Polonia zrezygnowała z tej fuzji. Tak więc MZKS powstał z połączenia Stali i KS Nysa. Prezesem został Zdzisław Sikorski.

Na początku MZKS posiadał 9 sekcji: boks, gimnastykę, kajakarstwo, lekkoatletykę, piłkę nożną, siatkówkę, strzelectwo, tenis stołowy i żeglarstwo. Wydaje mi się, że działacze MZKS już na początku popełnili duży błąd, próbując stworzyć wielosekcyjnego kolosa. Postępowali jakby sądzili, że ilość sekcji decyduje o sile klubu. Tymczasem kibice oczekiwali na chociaż jedną dobrą sekcję. I nie chodziło im wcale o sukcesy w gimnastyce czy żeglarstwie, chociaż takie zapewne nie zmartwiłyby ich. Kibice nyscy oczekiwali sukcesów w grach zespołowych. Zamiast tworzyć tyle sekcji działacze klubu mogli skoncentrować się na stałym zadomowieniu siatkarzy wśród drugoligowców oraz nad rozwojem piłki nożnej. Z czasem jednak proza życia zmusi działaczy do likwidacji jednych sekcji, a słabego wspierania innych.

W 1970 roku prezesem klubu został Jan Ciośniński. Popełniono kolejny błąd tworząc sekcję koszykówki. Błąd ten był tym większy, że MZKS nie posiadał odpowiedniego obiektu, ani odpowiedniej kadry trenerskiej. Drużyna grała ta w „A” klasie, lecz o jej umiejętnościach świadczy fakt, że w towarzyskim meczu z nyskimi oldbojami doznali porażki. A przecież wcześniej w Nysie dobrej koszykówki nigdy nie było. W 1971 roku sekcję rozwiązano.

W końcu działacze MZKS postawili na cztery sekcje: piłkę nożną, siatkówkę, gimnastykę i żeglarstwo. Żeglarze mogą pochwalić się sporymi sukcesami. Odnosili je nie tylko na Opolszczyźnie, lecz także w imprezach ogólnopolskich. W 1970 roku Z. Michalski i A. Wolański zajęli IV miejsce na Mistrzostwach Polski juniorów w klasie „Hornet”. Na uwagę zasługuje też I miejsce R. Szczygła z załogantem K. Jarowiczem w klasie „Cadet” na regatach o Puchar Polski Południowej. Po tych sukcesach Ryszard Szczygieł i Zbigniew Michalski weszli w skład kadry narodowej i olimpijskiej. W 1971 roku w ramach II OSM Tomasz Michalik i Krzysztof Polak zdobyli mistrzostwo w klasie „Cadet”. Natomiast w 1974 roku Zbigniew Rajko i Krzysztof Skulimowicz zdobyli wicemistrzostwo Polski w klasie „Hornet”.

Równie dobrze radzili sobie gimnastycy. Byli najlepsi na Opolszczyźnie i należeli do krajowej czołówki. Największe sukcesy odnosił w 1975 roku Adam Łabutin, który został mistrzem Śląska oraz zdobył dwa srebrne medale na Mistrzostwach Polski juniorów w klasie II w ćwiczeniach wolnych i na drążku.

Jednak kibice wciąż oczekiwali sukcesów w grach zespołowych. W związku z ich brakiem MZKS nie sprawdził się w ich oczach. Do tego doszedł fakt, słabego finansowania klubu przez poszczególne zakłady, z wyjątkiem ZUP. Szukając wyjścia z tej sytuacji 07.06.1976 roku Walne Zebranie członków klubu MZKS wprowadziło poprawkę do statutu. Poszczególne zakłady miały

przejąć opiekę nad poszczególnymi sekcjami. I tak ZUP miał przejąć siatkówkę i piłkę nożną. ZUP nie chciał jednak utrzymywać tych sekcji w ramach MZKS. Postanowiono odłączyć się i powrócić do tradycji ZKS Stal Nysa. Klub miał być zakładowy.

Pierwszy Zarząd ZKS Stali Nysa z 1976 roku wyglądał następująco:

Prezes – Franciszek Pajestka, wiceprezes ds. sportowych – Kazimierz Orzeszyna, kierownik sekcji piłki nożnej – Julian Nosal, kierownik sekcji piłki siatkowej – Józef Osenkowski, główny księgowy – Jan Wołek, sekretarz – Edward Kwieciński oraz członkowie Zarządu – Aleksander Grzesiak, Bolesław Michel, Feliks Grzesiak, Józef Maślanka, Rajmund Szostak, Józef Malec. Honorowym prezesem klubu był dyrektor naczelny ZUP – Edmund Barczak. Zarząd ten w latach 1976-1984 nie ulegał zmianie, za wyjątkiem zmian organizacyjnych w strukturze klubu. Nastąpił jednak wybór nowego prezesa. Został nim dyrektor ZUP – Julian Nosal. Na emeryturę odszedł Józef Malec. Na stanowisko kierownika klubu na wniosek Kazimierza Orzeszyny powołano Zdzisława Kiczyńskiego. 10.09.1984 roku poszerzono Zarząd o trzy osoby: Artura Wołodko, Henryka Siemieniaka i Mirosława Gonere. Ponadto zdecydowano się stworzyć nowe funkcje wiceprezesów. Bolesław Michel był mianowany na stanowisko wiceprezesa ds. finansowych, Aleksander Grzesiak wiceprezes ds. działalności gospodarczej oraz Kazimierz Orzeszyna – wiceprezes ds. szkolenia. W 1986 roku na skutek śmierci kończą pracę w Zarządzie: Mirosław Gonera i Józef Maślanka. Odchodzi też ze względu na wyjazd na zagraniczną budowę Józef Osenkowski.

W 1986 roku powołano do życia sekcję szachową. Do Zarządu dołączono kierownika tej sekcji – Zygmunta Gruszkę. Sekcja ta była stworzona na życzenie załogi ZUP Nysa i zdecydowana większość jej członków była pracownikami tego zakładu. Już w pierwszym roku istnienia tej sekcji zarówno seniorzy jak i juniorzy awansowali z klasy A do ligi okręgowej. Na drugi rok obie te drużyny okazały się najlepsze w ligach okręgowych. Dla seniorów punkty zdobywali m.in. Zygmunt Błaszczuk, Aleksander Trojanowski, Krystyna Czarnota, Paweł Poligała, Wojciech Nowak, Jacek Borowski oraz Marek Rudnicki. Natomiast drużynę juniorów reprezentowali najczęściej: Marta Bednarek, Grażyna Czarnota, Dariusz Dźbik, Krzysztof Fotujna, Wiesław Główna, Andrzej Grzybowski i Konrad Szcześniak. Sekcja ta była aktywna i dobrze zorganizowana. Przykładem na to może być zorganizowany noworoczny maraton szachowy w styczniu 1988 roku o Puchar Przewodniczącego NSZZ Pracowników ZUP. Był to czterokołowy turniej błyskawiczny rozegrany systemem każdy z każdym. Uczestniczyło w nim 24 zawodników z Niemodlina, Kędzierzyna-Koźla, Prudnika i ze Stali Nysa, którzy rozegrali ponad tysiąc partii w ciągu 19 godzin. Zawodnicy Stali zajęli w nim czołowe miejsca. Wygrał Dariusz Ludwikowski, drugie miejsce zajął Zygmunt Błaszczuk, a piąte Wojciech Nowak. W ogóle to w 1988 roku szachiści Stali należeli do najlepszych na Opolszczyźnie. 30 i 31 stycznia odbyły się w Kędzierzynie mistrzostwa województwa opolskiego w szachach aktywnych, które były jednocześnie eliminacją do Mistrzostw Polski. Czwarte miejsce zajął w nich Zygmunt Błaszczuk. Dalszym etapem były mistrzostwa makroregionu południowego (Bielsko-Biała, Częstochowa, Katowice, Opole). Do finału awansowali: Błaszczuk i Ludwikowski. W pierwszym finale MP w szachach aktywnych Błaszczuk zajął 60 miejsce na 120 startujących. W 1988 roku zawodnicy Stali odnieśli duży sukces w mistrzostwach województwa w grze błyskawicznej. Indywidualnym mistrzem został Błaszczuk, a wicemistrzem Ludwikowski. Drużynowo wygrała Stal, w której składzie byli: Błaszczuk, Ludwikowski, Rudnicki, Trojanowski. W następnym roku znowu dobrze grał Błaszczuk. Został mistrzem województwa w szachach aktywnych. Na tej samej imprezie miejsca od II do IV zajął Kazimierz Olszyński. W zawodach makroregionu Błaszczuk był trzeci i drugi raz z rzędu zakwalifikował się do finału MP. W imprezie tej zajął 50 miejsce na 112

startujących.

W 1987 roku z pracy w Zarządzie zrezygnował Pajestka, a w 1988 Siemieniak. W ich miejsce nie dokoptowano nikogo nowego. Początek 1990 roku zaznaczył się zdecydowanymi zmianami organizacyjnymi w funkcjonowaniu klubu. Przedsiębiorstwo ZUP Nysa wycofało się z dotychczasowej formy sponsorowania klubu. W związku z tym nastąpiła likwidacja sekcji piłkarskiej i szachowej. Stal stała się klubem jednosekcyjnym. ZUP nadal opiekował się Stalą, ale inaczej. Na podstawie umów dzierżawnych przekazał klubowi nieodpłatnie obiekty: krytą pływalnię, restaurację „Klubową”, stadion, halę sportową, klub „Hefajstos”, sklep mięsny. Raz w roku ZUP przekazywał jednorazową dotację dla klubu. Nie trwało to wiecznie, bo w czasie przemian ustrojowych zakład zlikwidowano.

{jcomments on}